

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
АПАЗОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Советская, д.23, с. Апазово,
Арский муниципальный район, 422006

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АПАЗ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Совет урамы, 23 йорт, Апаз авылы,
Арча муниципаль районы, 422006

Тел. (84366)3-92-40, факс (84366)3-92-40. E-mail: Apaz.Ars@tatar.ru

КАРАР

« 16 » июль 2021ел

№ 12

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз муниципаль берәмлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 ст., Россия Федерациясе Жир кодексының 11,13 ст. нигезендә, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законна таянып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. «2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында» карарын кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә (<http://arsk.tatarstan.ru>).
3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Апаз авыл жирлеге башлыгы

Р.Ф.Котдусов

**«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Апаз авыл жирлеге жирлэрэннэн файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасы**

**«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Апаз авыл жирлеге жирлэрэннэн файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасының паспорты**

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Жир кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон
Заказчы	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге
Программаны төп эшләрүче	Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Апаз авыл жирлеге жирлэрэн саклау һәм алардан рациональ файдалану буенча чараларны гамәлгә ашыру
Программаның билгеләнеше	Апаз авыл жирлеге жирлэрэн саклау мәсьәләлэрэн хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру срогы	2021-2023 еллар
Көтелгән нәтижәләр	Жирлэрне саклау һәм рациональ файдалану өлкәсендә дөүлэт сәясәтен гамәлгә ашыру, начарайган жирлэрне торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү
Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору	Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыру	Жирлэрне саклау һәм рациональ файдалану буенча жир хужаларының һәм кулланучыларның эшчәнлеген

механизмы	координацияләү Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен үткәрелә
Финанслау чыганакалары	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты һәм оешмалар акчалары хисабына башкарыла

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә төп проблемалар һәм агымдагы торышына тасвирлама

Жир-эйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклаудан башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жирнең хужасызлыгы якин киләчәктә эйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начараюына да китерәчәк.

«2021 - 2023 елларга Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм саклау» муниципаль программасы (алга таба - Программа) икътисадны ныгыту максатыннан, жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү буенча дүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган жирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңай шартлар тудыруга юнәлтелгән.

Жир фондының күбесен төрле максатларда куллану эйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык чылбырының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер бурычлар йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, бер буынның дәрәжәсез эшләвен бозу, урманмы ул, хайваннар дөньясымы, жир экосистемасының бөтенлеге бозылуга китерә.

Жирне рациональ файдаланмау, аңа хужасыз караш аның функцияләре бозылуга, табигый үзлекләре кимүгә китерә.

Жирләрне саклау жирдән нәтижәле файдаланганда гына уңышлы булырга мөмкин.

Апаз авыл жирлеге тотрыклы социаль-икътисади үсеш һәм анда яшәүчеләрнең имин экологик яшәеше проблемалары бүгенге этапта жирләрне саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлеге дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм акыллы итеп хәл итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге территориясендә рөхсәт ителгән төрле жир кишәрлекләре бар.

Иң кыйммәтле жирләр-авыл хужалыгы билгеләнешендәге авыл хужалыгы

жирләре.

Жирлек территориясендәге көтүлекләр мәдәни-техник торышы буенча, нигездә, чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлекләргә, барлык кулланучыларны да исәпкә алсак, артык зыян килмәгән. Жирлектәге барлык көтүлекләрдә дә яшел үлән күп.

Гомүмән алганда, жирләрнең экологик торышы яхшы, әмма рөхсәтсез ясалган чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары түбәндәгеләрдән гыйбарәт: Апаз авыл жирлегенә Башкарма комитеты эшчәнлегенә законлылыгы һәм ачыклыгы, хисаплылык һәм контрольлек, нәтижәлелек.

Муниципаль программаның максаты-жирләрне һәм туфрактарны пычрату, юкка чыгару, начарайту, бозу һәм башка тискәре йогынты ясамау, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфрактарның ундырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшыртуны тәмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне начарайту, пычрату, чүпләү, бозу, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган жир кишәрлекләренә, жирләрнең башка тасвирламаларының рөхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

Өлеге Программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга, яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл жирлегенә инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттыруга, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфатын яхшырту;
- 3) жирләрне нәтижәле файдалану тәмин ителәчәк.

Программаны гамәлгә ашыру срогы-2021-2023 еллар.

3.Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Апаз авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклау һәм файдалану нәтижелелеген арттыру буенча чаралар планлаштырылды.

N	Чара исеме	Финанслау (финанслау чыганагын күрсәтеп), мең сум	Башкаручы	Үтәү срогы	Жаваплы затлар
1.	Чокырларның өске катламын ныгыту	Оешмаларның, шәхси затларның, жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
2.	Гомумтаралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризация үткөрү. Әлеге карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
3.	Карьерларга рекультивация үткөрү	Оешмаларның, шәхси затларның, жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Карьерларда н файдаланучылар	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
4.	Шәхси буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм әлеге корылмаларны	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе

	конкрет милекчеләр тарафыннан тикшерү				
5.	Жирдән файдалану, линия объектлары корылмалары, юл челтәре, чикләнгән файдалану жирләре, сыйфат күрсәткечләре белән жирләрнең бердәм базасын формалаштыру һәм алып бару	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
6.	Апаз авыл жирлеге торак пунктлар территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре үсүдән саклау буенча чаралар үткәрү һәм зарарлы организмнардан саклау	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хужалык эшчәнлегенң башка тискәре (зарарлы) йогынтысына дучар ителгән жирләрне яхшырту һәм торгызуны тәмин итү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
9.	Рөхсәтсез төзелеш фактларын ачыклау	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
10.	Апаз авыл жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану	Финанслау таләп	Авыл жирлеге	Даими	Башкарма комитет

	тәртибен жайга сала торган норматив-хокукый актларның, шулай ук Апаз авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану тәртибен жайга сала торган башка хокукый актларның үтәлешен гамәлгә ашыру	ителми	Башкарма комитеты		житәкчесе
11.	Авыл жирлеге жир кишәрлекләренә максатчан билгеләнеше һәм рөхсәт ителгән файдалану режимының үтәлешен контрольдә тоту	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
12.	Авыл жирлеге территориясен чүп-чардан, шул исәптән рөхсәтсез чүплекләрдән арындыру буенча даими чаралар оештыру	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
13.	Су эрозиясенә дучар булган урыннарда куаклар һәм агачлар утырту, торак пунктлар эчендә ярларны ныгыту	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
14.	Авыл жирлеге территориясендә рөхсәт ителгән жир кишәрлекләренән файдаланылмаган һәм кулланылмаган жирләрне ачыклау	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе

15.	Жир кишәрлегенә хокукны тиешенчә файдаланмау сәбәпле, хокукны туктату турындагы материалларны судка жибөрү	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
16.	Жир кишәрлекләрен экологик хәл шактый начараюга китерә торган куллану фактларын ачыклау	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
17.	Ашламалар, агулы химикатлар һәм башка куркыныч химик яки биологик матдәләр белән эш итү кагыйдәләрен бозу нәтижәсендә туфракның ундырышлы катламын агулау, пычрату, бозу яки юк итү фактларын ачыклау	Финанслау таләп ителми	Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
18.	Махсус шартлары булган жир кишәрлекләрен файдалануны, аларны куллануны (саклау, санитар – сак, су саклау һәм башка зоналарны) тикшереп торуну гамәлгә ашыру	Финанслау таләп ителми	Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
19.	Жир законнарын бозу фактлары буенча материалларны РФ законнары белән каралган	Финанслау таләп ителми	Апаз авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе

жаваплылыкка тарту өчен дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте идарәсенен Арча һәм Өтнә районнары буенча муниципальара бүлегенә жибәру				
--	--	--	--	--